

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION EXTRAORDINAIRE DE 2010

2 SEPTEMBRE 2010

Proposition de loi modifiant, en ce qui concerne la composition du conseil d'administration, la loi du 27 juin 1921 sur les associations sans but lucratif, les associations internationales sans but lucratif et les fondations

(Déposée par Mme Martine Taelman)

DÉVELOPPEMENTS

La présente proposition de loi reprend le texte d'une proposition qui a déjà été déposée au Sénat le 19 janvier 2009 (doc. Sénat, n° 4-1125/1 - 2008/2009).

La loi du 2 mai 2002, appelée couramment « loi sur les ASBL », a modifié en profondeur la loi du 27 juin 1921 sur les associations sans but lucratif, les associations internationales sans but lucratif et les fondations.

La modification apportée par la nouvelle loi impose en substance aux ASBL une procédure comptable spécifique, fondée sur la loi du 17 juillet 1975. En outre, toutes les données des ASBL concernées sont centralisées dans un dossier tenu aux greffes des tribunaux de première instance respectifs.

En ce qui concerne la constitution d'une ASBL, la loi sur les ASBL autorise également les personnes morales de droit public à créer une ASBL. Force est dès lors de constater que de nombreuses autorités communales constituent une ASBL.

Ainsi, le chapitre XII*bis* (articles 135*bis* à 135*octies*) de la loi du 8 juillet 1976 organique des centres publics d'action sociale offre une base légale à l'instauration d'une coopération éventuelle entre partenaires publics et personnes morales de droit privé. En permettant une telle structure, le but du législateur était

BELGISCHE SENAAAT

BUITENGEWONE ZITTING 2010

2 SEPTEMBER 2010

Wetsvoorstel tot wijziging van de wet van 27 juni 1921 betreffende de verenigingen zonder winstoogmerk, de internationale verenigingen zonder winstoogmerk en de stichtingen, met betrekking tot de samenstelling van de raad van bestuur

(Ingediend door mevrouw Martine Taelman)

TOELICHTING

Dit wetsvoorstel neemt de tekst over van een voorstel dat reeds op 19 januari 2009 in de Senaat werd ingediend (stuk Senaat, nr. 4-1125/1 - 2008/2009).

De wet van 27 juni 1921 betreffende de verenigingen zonder winstoogmerk, de internationale verenigingen zonder winstoogmerk en de stichtingen werd grondig gewijzigd door de wet van 2 mei 2002, en wordt kortweg de wet op de VZW's genaamd.

De essentie van deze wijziging is dat de VZW's door deze nieuwe wet onderworpen worden aan een specifieke boekhoudkundige rechtsregeling, gebaseerd op de wet van 17 juli 1975. Verder worden alle gegevens van de betrokken VZW's gecentraliseerd in een dossier dat wordt bijgehouden op de griffies van de respectievelijke rechtbanken van eerste aanleg.

Inzake de oprichting van een VZW laat de VZW-wet ook toe dat publiekrechtelijke rechtspersonen een VZW kunnen oprichten. In de praktijk stellen we dan ook vast dat heel wat gemeentelijke overheden overgaan tot de oprichting van een VZW.

Zo bevat de Organieke Wet van 8 juli 1976 betreffende de Openbare Centra voor Maatschappelijk Welzijn in hoofdstuk XII*bis* (artikels 135*bis* tot 135*octies*) een wettelijke basis voor een eventuele samenwerking tussen openbare partners enerzijds en rechtspersonen naar privaat recht anderzijds. Deze

de faciliter la collaboration entre les CPAS, les autres administrations publiques, les établissements de soins autonomes et les ASBL privées en vue de l'exploitation totale ou partielle des hôpitaux, sans ôter à l'hôpital son caractère public.

L'administration flamande des affaires intérieures précise dans une note :

«L'autonomisation et la collaboration avec des partenaires publics et/ou privés permettent en effet de mener une gestion moderne et efficace, de générer un savoir-faire (supplémentaire) et/ou de procéder à un élargissement d'échelle des activités. Le fait que les hôpitaux et les activités hospitalières soient intégrés à une association créée en vertu du chapitre XIIbis s'inscrit dans le cadre de l'accroissement d'échelle. Cet accroissement d'échelle devient indispensable étant donné la technicité de plus en plus complexe (et donc le coût croissant) et la pression exercée par les autorités qui octroient les subventions.» (1)

Conformément à l'article 135bis de la loi organique des CPAS, une telle association ne peut être créée que si l'hôpital ne remplit plus les conditions requises en vue de maintenir l'agrément en tant qu'hôpital ou si la formation de l'association susvisée est nécessaire pour optimiser l'offre des hôpitaux dans la région ou pour réaliser de meilleures conditions économiques.

Les partenaires réunis au sein de telles personnes morales ont des intérêts communs. La responsabilité, la gestion et les risques sont par contre partagés.

L'alinéa 1er de l'article 13 de la loi du 27 juin 1921 sur les ASBL, remplacé par la loi du 2 mai 2002, dispose que :

«Le conseil d'administration est composé de trois personnes au moins. Toutefois, si seules trois personnes sont membres de l'association, le conseil d'administration n'est composé que de deux personnes. Le nombre d'administrateurs doit en tout cas toujours être inférieur au nombre de personnes membres de l'association.»

Concrètement, cela signifie que le conseil d'administration d'un hôpital ou d'une maison de repos, créé en vertu du chapitre XIIbis de la loi organique des CPAS, compte toujours un nombre de membres inférieur au nombre de personnes morales qui constituent l'ASBL.

(1) Gaston Van Tichelt, *De OCMW-verenigingen. Relas van een ontdekkingsstocht, Deel 1.*

structuur werd door de wetgever mogelijk gemaakt met de bedoeling een vlottere samenwerking tussen OCMW's, andere openbare besturen, autonome verzorgingsinstellingen en private VZW's mogelijk te maken voor de gehele of gedeeltelijke uitbating van ziekenhuizen, zonder daarbij het openbaar karakter van het ziekenhuis te verliezen.

In een nota opgesteld door de Vlaamse administratie Binnenlandse Aangelegenheden wordt het volgende gesteld :

«Door verzelfstandiging en samenwerking met publieke en/of private partners, wordt immers gewerkt aan een moderne en efficiënte bedrijfsvoering, wordt (extra) knowhow in huis gehaald en/of wordt de schaal van activiteiten vergroot. Het feit dat ziekenhuizen en ziekenhuisgebonden activiteiten in een vereniging hoofdstuk XIIbis worden ingebracht, staat in het teken van schaalvergroting. Schaalvergroting wordt noodzakelijk wegens de complexer wordende techniciteit (en dus kostprijs) en door de druk van het subsidiërende overheidsniveau.» (1)

Volgens artikel 135bis van de organieke wet op de OCMW's kan een dergelijke vereniging slechts worden opgericht indien het ziekenhuis niet langer meer voldoet aan de voorwaarden die gesteld zijn om erkend te kunnen blijven als ziekenhuis of indien de oprichting van een dergelijke vereniging noodzakelijk is om het ziekenhuisaanbod van de regio te optimaliseren of om betere economische voorwaarden te realiseren.

In dergelijke rechtspersoon zijn de belangen van de partners gemeenschappelijk. De verantwoordelijk, het beleid en het risico's daarentegen worden gedeeld.

Het eerste lid van artikel 13 van de VZW-wet van 27 juni 1921, zoals vervangen bij wet van 2 mei 2002, bepaalt het volgende :

«De raad van bestuur bestaat uit ten minste drie personen. Als evenwel maar drie personen lid zijn van de vereniging, bestaat de raad van bestuur uit slechts twee personen. Het aantal bestuurders moet in elk geval altijd lager zijn dan het aantal personen dat lid is van de vereniging.»

Concreet betekent dit dat in een ziekenhuis of een rusthuis, opgericht conform hoofdstuk XIIbis van de Organieke Wet van de OCMW's, de raad van beheer altijd minder leden telt dan het aantal rechtspersonen waaruit de VZW bestaat.

(1) Gaston Van Tichelt, *De OCMW-verenigingen. Relas van een ontdekkingsstocht, Deel 1.*

Cela peut toutefois poser problème, dans la pratique, en cas de participation d'une personne morale de droit public à une ASBL, créée en vertu du chapitre *XIibis* de la loi organique des CPAS, par exemple lorsqu'un ou plusieurs CPAS sont membres d'une association dont la forme juridique est décrite dans la loi de 1921 (telle qu'elle a été modifiée ultérieurement).

Cependant, conformément aux dispositions des chapitres *XIibis* et *XIIter*, les statuts doivent définir la composition du conseil d'administration. Par la force des choses, ce conseil rassemble moins de personnes qu'il n'y a de membres à l'assemblée générale (étant donné que l'assemblée générale n'est généralement constituée que de trois personnes morales et que, sur la base de la disposition légale, le nombre d'administrateurs est nécessairement plus élevé).

La présente proposition de loi vise à résoudre ce problème.

*
* *

Maar in het geval van deelname van een publiekrechtelijke rechtspersoon aan een VZW, opgericht conform hoofdstuk *XIibis* van de Organieke Wet van de OCMW's, kan dit in de praktijk tot problemen leiden, bijvoorbeeld in gevallen waarbij één of meerdere OCMW's lid zijn van een vereniging die de rechtsvorm heeft zoals beschreven in de wet van 1921 (zoals later gewijzigd).

Echter, conform de bepalingen uit de hoofdstukken *XIibis* en *XIIter* van bovenvermelde wet, moeten de statuten bepalen op welke manier de Raad van Beheer wordt samengesteld. Deze samenstelling kan niet anders dan noodzakelijkerwijze minder personen bevatten dan dat er leden zijn in de algemene Vergadering (mits er meestal maar drie rechtspersonen lid zijn van de algemene Vergadering en op basis van de wettelijke bepaling er noodzakelijkerwijze meer personen zijn die beheerder zijn).

Met dit wetsvoorstel wordt een oplossing geboden voor dit probleem.

Martine Taelman.

*
* *

PROPOSITION DE LOI

Article 1er

La présente loi règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution.

Art. 2

À l'article 13, alinéa 1er, de la loi du 27 juin 1921 de la loi sur les associations sans but lucratif, les associations internationales sans but lucratif et les fondations, remplacé par la loi du 2 mai 2002, la phrase « Le nombre d'administrateurs doit en tout cas toujours être inférieur au nombre de personnes membres de l'association. » est remplacée par la phrase suivante :

« Le nombre d'administrateurs est en tout cas toujours inférieur au nombre de personnes membres de l'association, sauf s'il y a impossibilité en vertu d'autres dispositions légales. »

20 juillet 2010.

WETSVOORSTEL

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

Art. 2

In artikel 13, eerste lid, van de wet van 27 juni 1921 betreffende de verenigingen zonder winstoogmerk, de internationale verenigingen en de stichtingen, vervangen bij wet van 2 mei 2002, wordt de zin « Het aantal bestuurders moet in elk geval altijd lager zijn dan het aantal personen dat lid is van de vereniging. » vervangen als volgt :

« Tenzij andere wettelijke bepalingen dit onmogelijk maken, is het aantal bestuurders in elk geval altijd lager dan het aantal personen dat lid is van de vereniging. »

20 juli 2010.

Martine Taelman.